

# NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, n e p o d p i s a n i n e t i s k a j u , a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće } na godinu ili K 6—, odn. K 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. **Plaća i stavlja se u Puli.**

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalaze se u „Tiskari J. Krmpotić i dr.“ (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

klasi, pripisana itd. i računaju se na temelju g cijenika ili po dogovoru.

za predbrojbu, oglaš. itd. se napućnicom ili polož. post. štedionice u Beču. Administracija lista u Puli.

naručbe valja točno označiti, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

list na vrijeme ne primi, to javi odpravnitvu u prenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

ovnog računa br. 847849.

Telefon tiskare broj 38.

**Poziv na predplatu!**

Današnjim brojem stupamo u drugo polugodište. Molimo najzbljnije gospodu predplatnike, neka bi pravodobno obnovili predplatu za drugu polovicu, odnosno odmirili dug za prvo polugodište. Svim dužnikom bez iznimke staviti ćemo daljnje šiljanje lista, epodmire li dug do 10. julija, a uži iznos utjerati sudbenim utem.

Uprava „Naše Sloge“.

**Talijanske laži.**

Na drugom mjestu našeg lista naći će čitatelji potanko izvješće o sjednici storskog sabora u Kopru od prošlog petka. Kako je opisano, kako se je talijanska većina opela nepravda ponesla prema zastupnikom hrvatsko-slovenske stranke.

Od dva tajnika oba Talijana, od e st revizora, svih šest Talijana, od pet članova odbora školskoga, političnog i agrarnoga, svih pet Talijanci, od sedam članova finacijalnog odbora, svih se da m Talijanci, od odbora za ovjerovljenje tobež prepornih izbora, svi Talijanci.

Hoćete li veće rugobe. Nemože je biti. To je zemlja iznimaka; što se u Istri događa s hrvatskim pukom i njegovimi zastupnici na saboru, tomu se što slična sludu traži u nijednom drugom saboru Austriji i izvan nje.

Na 21 zastupnika talijanske stranke istarskom saboru ima jih 9 hrvatsko-slovenske stranke; među timi ljudi izuzetnih bilo za osnov zakona, bilo za pjanja upravna, bilo za školska, bilo za gospodarstvena.

Ali da i nije tih sposobnostih, u svakom drugom saboru, neka su stranke još protivlje jedna drugoj, većina dala bi manjini prema broju u odbore od 5 lica, barem jedno mjesto, a u odbore od 7 lica, barem dva mjesta, dapače svagdje bi većina rekla, da nije pravo te bude samo jedan, koj može ili oboliti ili inako biti zapriečen, pak bi odbore od 5 lica povećala na 7, a one od 7 lica povećala na 9 i dala bi manjini u prvih po dva, a u drugih po tri zastupnika, neka i manja stranka može sve proučiti i pregledati i onda svojoj misao reći.

Tako bi radili pravi parlamentarci i poštteni ljudi. Ali čeljad, koja stvara većinu istarskoga sabora nespada u vrst pravih parlamentaraca, ni u vrst poštenih političkih ljudi.

I tako je i ovoga puta zastupnikom hrvatskoga puka oduzeta mogućnost da mogu zaviriti поблиže u svako pitanje, koje se tiče ove nesretne zemlje i da mogu dostojno zastupati koristi svoga naroda.

Kako je „camorra“ naučena, da bezkaznjeno u vrijeme izbora izvrne iz bielogu crno, iz crnoga bijelo, tako radi i u saboru.

Dok neposjedne za stol, sve je liepo i dobro; kad ju vlada pusti sjesti za stol, kako je i ovoga puta, onda „camorra“ istarska radi, što hoće. Ako grof Goëss podje sa namjesticke stolice, kako se govori da hoće, nevjerruje da je pošao samo radi febrarskih događaja u Trstu. Pošao je i zato, jer ni on nije bio kadar provesti na Primorju bar neku promjenu sistema, koj u dušu i u tjelo ubija hrvatski narod, ne puškom i mačem, nego sa hiljadami zla i nepravda, koje se cietom jednom puku događaju.

Austrija se je i ovoga puta dala prevariti od rovinjskog ribara; on je bio, kako sam reče, već pripravan da sapne jedra i podje u mir, ali — ali gdje ćeš naći onako vjernog i odanog „Austrijanca“.

koj onda po volji većine pomaže ništiti najsvetije pravice hrvatskoga naroda. Negero bi gospodi ipak prestjsti, jer trpi danas, trpi sutra, pukne ustrpljivost, pak neznamo kako će gospodi biti pri duši, ako jednom i Hrvati uvide da je časa čemerna i da je puna.

Ova pusta čeljad talijanska, kad vidi da su lopovštine prevelike, pak jih treba budi kako prikriti, onda ti udre u laži, da se Bog smiluj, a u lažima tako su prepredeni i urjevžani, da najkasnje i ti, koj si čuo i vidio, da nije onako kako oni govore, stisneš glavu med obe ruke, pak skoro sumnjaš, je li san, je li java; a kamo li neće tako spretnim i očitim lažim povjerovati oni dobroćudni, koji su daleko od svega, te misle, biti će istina, kada tolika gospoda tako govore. Naš puk za sreću već malo kojemu Talijanu vjeruje, ali oni po raznih stolicah na vladinih oblastih vrlo lahko vjeruju talijanskim lažima, pak jih hodi osvjedočavati o protivnim! Mnogo put je „Michel“ — to je „Niemač“ — zbija dobroćudan, a Talijan se smije kako mu ju je dao popiti.

Evo primjer tih laži:

„Il Popolo Istriano“, tjednik izlazeći u Puli, u broju 206 od subote 28. prošloga, svu krivnju, da nije nitko od naših zastupnika biran u saborske odbore. bacna te zastupnike same. Taj je list dobro obavješten, jer domaće u istom broju sve potankosti saborske sjednice od petka, premda tamo nije imao svoga izvjestitelja. Mora se dakle misliti, da mu je ova laž došla ravno od kojeg zastupnika talijanske stranke. Evo što piše: „Između većine i manjine bilo je dogovaranja glade izbora u saborske odbore. Većina je u svojoj sjednici, sa jednostavnom većinom članova odlučila da će pripustiti Slavene u odbore pod sljedećimi uvjeti: da Slaveni u odborima moraju u govoriti talijanski i da članovi odbora (iz manjine) moraju u govoriti talijanski takodjer u saboru, kad go-

vore o stvarima, koje su bile razpravljane u kojem odboru“.

„Većina većine“ (slavosrbsko: ravnateljstvo ravnateljstva!) opravdala je taj predlog tim, da je htjela omogući manjini poslovanje i razpravljanje, ako ova prizna talijanski jezik kao razpravni jezik sabora.

Slaveni nisu htjeli prihvatiti tih uvjeta pak su zato izključeni iz odbora, koji su izabrani kako sliedi\*), što u originalu glasi:

„Per la nomina delle commissioni erano corse trattative fra la maggioranza e la minoranza. Nella seduta di maggioranza, a semplice maggioranza di voti è stato deciso di ammettere gli slavi nelle commissioni alle seguenti condizioni: che in seno alle stesse debbano parlare italiano, che i membri delle commissioni debbano parlare italiano anche in Dieta relativamente agli affari pertrattati nelle commissioni.“

La maggioranza della maggioranza giustificò questa proposta col criterio di facilitare alla minoranza il compito di operare al disbrigo ed alla trattazione degli affari, riconoscendo la lingua italiana quale lingua in pertrattazione dietale.

Gli slavi non vollero accettare queste condizioni epperò furono esclusi dalle commissioni che riuscirono così elette“.

Tako piše poveća novina talijanske stranke; isto tako „Giornaleto“, mali njihov dnevni listić od prošle subote; slično Židovčić iz Trsta.

Kada se triezni i poštteni ljudi dogovaraju o kojem političkom pitanju, pak ako se nemogu složiti, onda se o tom muči kao da nije ništa bilo. Većina i manjina dogovarale su se doista prije sjednice od prošlog petka o tom, kako da se sastave saborski odbori.

Od većine reklo se je našim, da neka ovo dogovaranje ostane, kako se reče, medju četiri zida.

Naši ljudi triezni, doista su mučali o tom i kao da se prije nije ništa govorilo, dali su u saboru izjavu, o kojoj je govor u izvješću o sjednici od petka tekak nakon našim vrijednim Hrvatcima, da u svome kućanstvu rabe samo družbinu cikoriju.

Vješalci vele da je upravo izvrstna, a tako je u obće sva roba, što se nalazi u prometu pod družbinom etiketom. Tako i žigice, a tako i cigaretni papir i tulčići, što je sve samo prve i najfinije vrsti.

Za njima ne zaostaje ni družbina sljivovica, što ju razpućava g. Černošek u Zagrebu. Dobra i zdrava je ta kapljica, od koje će, nema sumnje, i naša družba imati liepu korist.

Mi smo u ovo posljednje vrijeme primili više ponuda za raznu robu, koja bi se imala razpućavati pod markom družbe, ali naše je Ravnateljstvo sve te molbe odbilo sa zahvalnošću i to s razloga, što isto ne bi htjelo, da unese kakovu god štetu našim vrijednim domaćim trgovcima. Medjutu neka bude još jednom preporučeno svim našim rodoljubnim Hrvatima i Hrvaticam, da svojski podupiru proizvođe, što se sada razpućavaju pod markom družbe, i neka se i oni sa svoje strane zauzmu, da te proizvođe uvedu u prodaju svuda, gdje vide, da ih jošje nema.

(Nastavak sljedeći.)

**PODLISTAK.**

**Zvijestaj tajnika Viktora Cara Erima,**

bitan na glavnoj skupštini „Družbe sv. Cirila i Metoda“ dne 12. junija 1902.

(Nastavak.)

Nego od tađa su izbjivali na površje znani manevri napereni protiv naših žigica. Tim manevrima je nasio inače hvaljivredni „Trgovački list“ i u novije doba manje vrijedno i zaaluzno društvo „Mercur“, koje je dapače zaključilo, da će s nesmerom sklopiti ugovor i dati u promet „Merkurove“ žigice protiv naših družbinih žigica. To je izjavilo pravu bivu u našem inststvu, koje je gotovo sve bilo na našoj strani. Jedino pravo i žestoko neprijateljsko stanovište poprimila su protiv dva njemačka lista, što izlaze jedan u Beču, a drugi u glavnom gradu Zagrebu. Jedan su pak ta dva njemačka lista bacila hrvatski svijet golemo svoje otkriće, biva, u Istri nema Hrvata, onda se je kao čudo sva ta bura slegla — i sve je — pretem se nadamo — ostalo pri starome.

A tako i mora da bude. Hrvati ne bi bili dostojni svoga častnoga imena, kad bi im više stalo do protibaka jednoga Adama Reisnera nego li do očuvanja ove naše hrvatske Istre. Svakako budi već sada izražena najdublja zahvala svim onim vrijednim i čestitim rodoljubima, koji su i tom prilikom ustali na obranu interesa naše družbe ne puštajući da itko, i ni pod kakvom izlikom dira u ono malo njena siromastva. Bog im platio! Što se pak tiče društva „Merkur“, morano istini za volju da napomenemo, da nam je slavna uprava toga društva nudjala jedan i to četvrti dio prihoda što bi društvo „Merkur“ zapao od prodaje Reisnerovih žigica.

Naše je pako Ravnateljstvo tu ponudu sa zahvalnošću odklonilo i to s razloga, što bi takovo participiranje na distribuku Reisnerovih žigica bila očita povrieda postojećeg ugovora sa Fürthom. U ostalom naši smo uvjereni, da nam od tuda ne prieti nikakova opasnost, jer je hrvatski trgovački stališ, koji sačinjava to vele-vrijedno društvo, poznat sa svoga žarkoga rodoljublja i mi se pouzdano nadamo, da

neće biti na putu promicanju interesa naše zaslužne a podjedno i tako osudne družbe.

Uspjeh sa družbinim žigicama potaknuo je naše Ravnateljstvo, da pokuša, kako bi na sličan način došla i do novih stalnih dohodaka. Tako je isto sklopilo s gosp. Stjepanom Gamulinom, trgovcem na Jelši — Dalmacija, ugovor za razprodaju cigaretnog papira pod markom i etiketom družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Taj papir stupio je u promet lani početkom mjeseca kolovoza i moramo priznati da smo s dosadašnjim uspjehom razprodaje vrlo zadovoljni, tako da ima naude, a čei to družbino pouzeće zahvatiti maha medju svim slojevima našega naroda.

A tako će biti i za cielo i sa družbinom cikorijom. Naše je naime Ravnateljstvo jošje lanjske godine sklopilo s I. jugoslavskom tvornicom kavinih surogata u Ljubljani, ugovor i gojimo tvrdu nadu, da će našu družbu od te njezine cikorije zapasti po vremenu liepi dohodak. Stižu nam glasovi, da se je već dobrohno razgranila medju narodom, i mi evo i ovom zgodom postavljamo na srce svim

našim vrijednim Hrvatcima, da u svome kućanstvu rabe samo družbinu cikoriju.

Vješalci vele da je upravo izvrstna, a tako je u obće sva roba, što se nalazi u prometu pod družbinom etiketom. Tako i žigice, a tako i cigaretni papir i tulčići, što je sve samo prve i najfinije vrsti.

Za njima ne zaostaje ni družbina sljivovica, što ju razpućava g. Černošek u Zagrebu. Dobra i zdrava je ta kapljica, od koje će, nema sumnje, i naša družba imati liepu korist.

Mi smo u ovo posljednje vrijeme primili više ponuda za raznu robu, koja bi se imala razpućavati pod markom družbe, ali naše je Ravnateljstvo sve te molbe odbilo sa zahvalnošću i to s razloga, što isto ne bi htjelo, da unese kakovu god štetu našim vrijednim domaćim trgovcima. Medjutu neka bude još jednom preporučeno svim našim rodoljubnim Hrvatima i Hrvaticam, da svojski podupiru proizvođe, što se sada razpućavaju pod markom družbe, i neka se i oni sa svoje strane zauzmu, da te proizvođe uvedu u prodaju svuda, gdje vide, da ih jošje nema.

(Nastavak sljedeći.)

dva glasanja, gdje je većina već činom pokazala, kako neće nikakova zblinjenja. A sad evo na jednom u njihovih novinah izvješća o dogovorih pak namjerice lažna.

Kad je pogažena riet, te je došlo na javu, da su se obe strane dogovarale o načinu postupka, pa kad se kaže, da naši nisu prihvatili nijedne ponude od talijanske strane, onda su nami ruke proste i neka narod znade i sudi, evo svetu i podpunu istinu, kako je stvar tekla:

Prije sabsorske sjednice od petka jutro sastali su se: od talijanske strane predsjednik sabora Campitelli i načelnik kluba Bartoli, od hrvatske strane: predsjednik kluba Spinčić i dr. La-ginja. Nakon mnogog razgovora i tu-maćenja, naši su, da pokažu svu dobru volju, pristali na ovo:

1. U odborih od pet lica, neka bude makar samo jedan od manjine (to jest od naše stranke), ali i taj jedan, ako hoće, može učiniti i u odboru „glas manjine“ („voto di minoranza“).
2. U odboru od 7 lica neka budu ipak dva od manjine.
3. Članovi manjine govornici će u odborih samo talijanski.
4. Ako član manjine bude izabran u kojem predmetu za izvjestitelja (referenta), on će svoje izvješće napisati talijanski i čitati će ga ili govoriti u saboru talijanski.
5. Član manjine će i svoj posebni predlog (voto di minoranza) — ako ga učini — obrazložiti i obličiti u talijanskom jeziku.

Sada pitamo mi svakoga poštenog Talijana, jesu li Hrvati mogli još dalje od toga popuštati, oni Hrvati, koji su svoj narod u Istri iz mrtvila podigli i dosta za to pretrpili. Ne, tako nam višnjega Boga, ne!

Talijanom sve to nije bilo dosta, nego su zahtjevali, neka se naši vežu, da nijedan član odbora neće ni u saboru drugačije govoriti, nego li talijanski, kad bude govor o stvarih, o kojih je bila razprava u odboru. Sam Bartoli rekao je, da on baš toga nebi od svoje strane zahtjevao, ali da većina hoće tako. U svakom drugom saboru, predsjednik bi ovaj čas bio izručio svoju službu onomu, koj mu je za stalno s boljom namjerom dao, ali rovinjski ribar vara Austriju već mnogo godina, samo neka Talijani pazе, da se ovaj put i oni nebi prevarili.

## Istarski sabor.

### II. sjednica.

Bila je prošli petak 27. junija. Pristupilo je 28 zastupnika, a to svih 9 naših i 19 Talijana. Od njihovih nisu došli Rizzi ni Marchetti, jer da nešto boleštni.

### Dnevni red:

Priobćenja od strane predsjedništva. — Izbori dvojice tajnika, šestorice revizora te izbori raznih odbora (komisija). — Izvješće zemaljskog odbora (Junie) o sabsorskih izborih.

Prije nego li se započelo po dnevnom redu, predsjednik pozva one zastupnike, kojih na prvog sjednici nije bilo, da daju svečano obećanje i pročita obrazac obećanja talijanski.

Zastupnici od većine — Rizzi, Varetton, Sbisà, Vidulich — rekoše: prometno, a dr. M. Trinajstić pročita cijeli obrazac svečanog obećanja hrvatski.

I ovoga puta predsjednik je spomenuo, da svaki može dati obećanje u svojem jeziku. No hvala Bogu, koliko godina se je htjelo, da predsjednik sabora izreče nešto, što bi se i Zulukarom dozvolilo, da jih je u saboru, a kamo li ne zastupnikom većine naroda u Istri!

## Izbor dvojice tajnika.

Izbori se obavljaju pismeno, to jest svaki zastupnik napiše ime onoga ili onih, koje hoće da budu izabrani. Stari dvornik Bernardo ide sa jednom lijepom žarom oko i pridaje ju pred svakog zastupnika da vrže u nju ceduljicu.

Ali, da ne bude truda posebica svaku, to se imena već nadju napisana na stolu pred svakim zastupnikom, pak hoće li onako, bacis u žaru onaj listić, ili promjenis imena, kako se tebi vidi.

Zastupnici svake stranke imaju svoje posebne sobe, gdje se dogovore prije svake sjednice, kako će se ponašati, jer nesamje biti ciepanja ni nesloge u stranki samoj, nego kada se je što odlučilo, ono drže svi kao jedan.

Listići za tajnike nosili su imena Varetton i Ventrella, dakle oba Talijana. Tajnici imaju čitati zapisnike, tražbe, molbe, pritužbe, upite, dakle sve što na sabor i preda nj dodje. Onda je pravo da jedan tajnik bude i od hrvatske strane.

Naši zastupnici brisali su na listiću ime Varetton i zapisali su ime Kompare, a pustili su ime Ventrella. Dakle naši su pravedno glasovali za jednoga svoga i za jednoga Talijana, jer Kompare je onaj vrli dekan iz Ospa, naše strane zastupnik, a Ventrella iz Talijananc.

Kad se je pregledno listiće, izašlo je, da su Talijani glasovali svi za svojega oba, a nijedan za našega. I tako su izabrani za tajnike Talijan Varetton sa 19 glasova, i Talijan Ventrella sa 28 glasova.

## Izbori 6 revizora.

Revizori ili pregledači jesu oni, koji se imaju brinuti, da bude u zapisnike uneseno sve u redu, što se je u saboru razpravljalo i što je koji govorio i što se je odlučilo, a što zavrilo.

Talijanskih je zastupnika 21, a hrvatskih ili slovenskih je 9, dakle ako razpovelis broj Talijana, onda je naših skoro toliko koliko polovica njih.

Svaki pravedan čovjek priznati će, da, kad se ima birati šest revizora, pak naši pristanu da budu četiri Talijana, a dva naša, onda Talijanci nebi imali na to kašljati, nego reći: pravo je, i prema tomu glasovati. Ali nije izašlo tako!

Na glasovnom listiću bilo je svih 6 imena talijanskih, a nijednoga od naših zastupnika. Naši su brisali zadnja dva talijanska, a mjesto njih glasovali od svoje strane Andriječića i Mandića. Dakle naši su pokazali, da bi želili neka od 6 revizora, 4 budu slobodno talijanski, ali 2 svakako od hrvatske strane. Nego izašlo je opeta, da su naši dobili samo po 9 glasova, to jest, da od Talijana nije nitko glasovao za nijednoga našega.

Dakle već sa ta dva izbora pokazalo se je očito, da Talijani nemare za nagoduju i skupno poslovanje, nego da jim se hoće gospodariti neomeđjašeno u svem i svatemu i da su u tom svi jednaki, jer su svi jednako glasovali, neizuzamši niti staroga predsjednika dra. Campitelli, koj bi po svojoj službi barem morao dati dobar izgled svojim od većine.

Kad su naši vidjeli, što se plete, ustao je predsjednik hrvatsko-slovenskoga kluba Spinčić, ter je izjavio koliko sliedi: „Visoki sabore! U svakom saboru je običaj, da se uzimlje u obzir takodjer dotičnu manjinu. To bi se imalo očekivati takodjer od ove većine, koja bi morala dati priliku, da se biraju takodjer zastupnici manjine u sabsorske odbore. Izjavljam, na rieči g. predsjednika, da je nama sve jedno, biralo se u odbore sedam, šest ili koliko hoće članova.

Pošto smo uvidjeli kod izbora tajnika i revizora, da većina neuzimlje nikakav obzir na manjinu ovoga sabora, mi nećemo sudjelovati kod izbora sabsorskih odbora te prosvjedujemo proti tom izboru.“

## Izbori u odbore.

Tako su onda Talijani sami birali odbore opet sa svimi svojimi glasoviti.

Po izbornih listićih, koji su bili dani i na stolove naših zastupnika, vidilo se je već unapred, da većina neđa našim zastupnikom niti jednog mjesta u nijednom odboru.

Po takovom postupku izabrani su:

1. U političko-ekonomni odbor: Bennati, Rizzi, Sbisà, Ventrella, Vidulich.
2. U financijski odbor: Belli, Bubba, Franzin, Polesini (Jaraj), Rizzi, Venier, Zarotti.
3. U školski odbor: Belli, Bennati, Costantini, Davanzo, Varetton.
4. U poljodjelski (agrarni) odbor: Davanzo, Marchetti, Mianich, Polesini, Venier.

Predsjednik oglašuje od do sada poznatih stvari, koje se i kojemu od izabranih odbora dodjeljuju na razpravu i izvješće.

## Izvješće o sabsorskih izborih.

Juntin prisjednik dr. Chersich čita konačne predloge obširnoga tiskanog izvješća o zadnjih izborih za sabor. Iz izvješća se razabire, da su njihovi tobože u najljepšem miru i redu izabrani i sve je teklo po zakonu; samo pri naših da je velikih pomanjkanja, pak budući da je većini osobito Voloski kotar na zubu, jer ga nije mogla nikako progutati, predlaže zemaljski odbor, da se nepotvrđi odmah, kao ostali, izbor zastupnika Mandića i Spinčića u seoskih obćinah, ni izbor podpredsjednika sabsorskoga dra. Stangera u gradskom izborničtvu kotara Voloskoga, nego neka se izabere odbor za ovjerovljenje i neka taj odbor prouči spise o lih izborih i neka izvjesti saboru sa svojim predlogom o tom. Svi su drugi izbori ovjerovljeni već na toj sjednici. Da neima pravog razloga ni proti Stangeru, ni proti Spinčiću ni proti Mandiću, to će svaki naš čovjek lahko vjerovati, ako mi i neredemo, jer je dr. Stanger izabran baš ogromnom većinom, a Spinčić i Mandić jednoglasno. Ali Talijanom se hoće komedije i vlada jim ju dozvoljuje. Dok se svet opameli, tako će biti. Prošiti krajec u ime Božje na cestu nesmijsje, ili vrlo teško, ali za voditi medvjeda po gradu i s njim plešati, zato, neboj se, dobijes lahko licencu, osobito ako si iz Kalabrije.

O sabsorskih izborih biti će još govora, pak ćemo razpravu o njih čitateljem našeg lista potanko priobćiti.

U odbor, koj će razpravljati, imaju li se ili ne ovjeroviti izbori Mandića, Spinčića i Stangera, izabrani su: Bartoli, Costantini, Sbisà, Varetton i Ventrella.

Opet nikoga od naše strane. I to Vam je jedan dokaz više o talijanskoj pravednosti.

## Većina je ipak u skripcu.

Njegovo Veličanstvo Cesar i kralj već više godina nesaziva sabora u Poreč, kako je bila navada, nego drugamo (Par puta u Pulu, a sada već treći put u Kopar). Talijani se nemogu složiti, kojemu bi gradu po zakonu dali prvenstvo, da u njem redovito bude sabor, a s druge strane jim je teško, da Junta mora hoditi iz Poreča na sabor drugamo kao ono kad se komedijantska druživa talijanska sele iz gradića u gradić. Neznajući kako bi odsjekli, gledaju umiriti u Porečane i Puljane i Koparce tim, da vladu pitaju neka izjavi čisto i bistro što misli.

Tako je najcjenije, jer tako se većina nije izjavila ni za Pulu, ni za Poreč ni za Kopar, ni proti nikomu od tih gradova.

Takovu interpelaciju predložili su Talijani i ovoga puta i to svi sa Bartolijem na celu.

Interpelacija govori, da vlada već od god. 1898. ovamo savjetuje krunu, neka

saziva sabor istarski izvan njegovoga zakonitog sjedišta. To se je izprva moglo tumačiti tako, da se je htjelo neka sabor prihvatiti osnovu zakona, koju je vlada bila predložila, da se naime pokrajinski uređi prenesu iz Poreča u Pulu. Ali otkad vlada toga već nepredlaže, nije razloga sazivati sabor drugamo, jer to znači neimati obzira prema većini i uzrokovati pokrajnju troška.

Zato pitaju vladu: s kojih razloga se je sazivao sabor u Pulu i saziva se sada u Kopar, kad i onako vlada već nepredlaže spomenutu zakonsku osnovu. Nadalje pitaju vladu: hoće li sazivati sabor u zakonito njegovo boravište Poreč, dok se ustanavim putem nepromjenj § 9 temeljnoga pokrajinskog zakona.

Za sada opažamo samo to, da talijanska većina misli, da je nezakonito sjedište sabora svako ono mjesto, u koje ga Cesar i kralj poziva, ako to mjesto nije Poreč. Tu se pak Talijani ljuto varaju:

Pošto je bila pročitanu ona interpelacija, isti zastupnik Bartoli pitao je predsjednika, hoće li se zauzeti zato, da vlada brzo odgovori na onaj upit. On je odgovorio, da će se zauzeti, jer je on već u mjestu. I tako je bilo.

Dojdnca sjednica je u četvrtak 3 junija u 11 ura predpodne. Biti će možda već onaj dan govor o ovjerovljenju rečenih trih izbora.

## Glas puka!

Stara poslovica kaže, da je glas puka, glas božji. Biti će kadšto, ali ne uvijek.

Na glas puka mislio je valjda kao i na glas božji nepoznati nam pisac, koji je objelodanio u „družtenovoj tiskari“ u Trstu talijansku knjizicu pod naslovom: „Istarsko sabsorsko pitanje i njegovo rješjenje“.

Medju ostalim govori nepoznati pisac i o budućem sjedištu istarskoga sabora. Te se u tom pogledu izjavlja za sliedeći način rješjenja tog zamršenog pitanja.

On kaže, da rješavaju obično prosvjetljeni narodi teška pitanja obćenitim glasovanjem (plebiscitom). Obćenito glasovanje dalo bi se po njegovom sudu lahko provešiti, ako imade dobre volje u onih, koji vide kako sahne naš politički život i kako slabi naš odpor proti našim neprijateljem“.

Ponajprije imalo bi se zadobiti jamstvo od onih gradova, koji teže za tim, da bude u njih sjedište teme sabora — da će pristati bez ikakvog odpora na zaključak ili odluku, što se ju postigne obćim glasovanjem. Onaj grad biti će naime sjedištem sabora, koji zadobije najviše glasova. Zatim treba, da talijanska sabsorska većina donese na razpravu predlog i da zanj složno glasuje, da se naime proglašuje sjedištem ono mjesto, za koje se izreče većina spomenutih gradjana. Taj predlog morala bi većina braniti i proti vladi.

Svaka agitacija morala bi biti izključena. Posebni odbor imao bi sazvati u talijanskih obćinah na temelju izbornih listina za V. kuriju, sastanak biraća, gdje bi im se raztumačilo o čemu se radi i gdje bi se zatim listići glasovali. Po svršenom izboru u svih talijanskih obćinah pobrojili bi se glasovi.

Ovako mudrije nepoznati nam pisac o tako važnom pitanju, a da valjda ni sam nevjereuje u izvedivost toga svoga izuma, na koj može uzeti patent. I drugo odlikovanje zaslužio bi taj mudrijan — kad bi se za njega znalo — radi toga, što je iz toga pitanja posve izpustio Hrvate i Slovence Istre, većinu dakle pučanstva pokrajine. On računna s Talijani,

koji imaju sami odlučiti gdje da bude sjedište istarskog sabora.

Nije loše! Manjina neka odlučiti, većina neka sutri i — dakako plaća.

Neboš, Jaka!

## O odstupu grofa Goëssa!

Nedavno priobčena viest o odstupu c. kr. namjestnika u Primorju g. grofa Goëssa, našla je odziva i u staročeskom glasilu, u pražkoj „Politik“, koja se bavi tim pitanjem. Rečeni list razpravlja naime na uvodnom mjestu o tomu, da kani središnja vlada žrtvovati sadašnjega namjestnika, te na njegovo mjesto imenovati osobu, koja će biti prijaznija Talijanom.

Mi smo gornju viest zabilježili po novinarskoj dužnosti nedavši njoj osobite važnosti, jer znademo, da se u ljetno doba turaju u svijet kojekakve izmišljotine radi nestajice drugih zanimivih vesti; znademo nadalje, da se namjestnike nemite bez osobitih razloga i to namjestnike, kakav je grof Goëss, koji imaju i na samom dvoru mogućnih zagovornika. Ni razlog pražskog lista nečini nam se pravim, jer se Talijani Primorja nemogu u nijednom pogledu tužiti na sadašnjega namjestnika. Dapače, mi držimo, da susretnijivijega namjestnika nisu još u obće ni imali, nego li je sadašnji.

Narodno-političke stečevine Talijanah Primorja poliču iz dobe sadašnjega namjestnika, koji je svimi sredstvi nastojao, da nedođe u sukob sa Talijani. Nevidimo dakle razloga čemu da se miče namjestnika koji ide razda u susret svim talijanskim željama i težnjama.

Kad bi se u istinu htjelo i dalje ići u popuštanju primorskim Talijanom, tada bi to značilo posve žrtvovati Slavene Primorja, koji nisu stalno od austrijske vlade zaslužili takovu sudbinu. Imenovati u Trstu namjestnikom osobu, kojoj bi se naložilo program, da izruči posve na milost i nemilost Hrvate i Slovence ovih trih pokrajinah, značilo bi odreći se posve prava na te naše pokrajine, značilo bi predati ih vezanim ruku — Italiji. Nadje li se u istinu austrijski državnik s takvim programom, tada je našem narodu kao takvu ovdje na jugu odzvonilo, ali se je s dobrotom i Austrija odrekla svojeg vlašnog položaja. Nemožemo dakle vjerovati, da bi se našla vlada, koja bi posla nam kopal grob ne samo našem narodu, nego i samoj državi. Takav korak morao bi se ljuto osvetiti na onih, koji bi ga zasnovali i poduzeli.

I česki „Narodni Listi“ bave se pitanjem odstupa grofa Goëssa te pišu, da je njegovim zamjenikom doluten dvorski sarjatelj Simonelli, koji da poznaje hrvatski jezik.

Ove glasove bilježimo po novinarskoj dužnosti, pustajući drugim za nje odgovornost.

G. Simonelli služi u ministarstvu unutarnjih posala; rodom je iz Dalmacije, a po čuvstvu je, ako smo dobro obaviješteni, autonomas.

## Iz zemaljskih sabora.

Između zemaljskih sabora, koji sada zasjedaju, trati ponajviše uzalud vrijeme stariji sabor. Od otvorenja pak do danas imao je jedva dvije sjednice, a treću imati će jedva u četvrtak. U posljednjoj sjednici bijaše među ostalim izabran verifikacioni odbor, komu bijahu izručeni predlogu zemaljskoga odbora izborni spisi o izboru trojice naših zastupnika, i to dvojice za izvanjske občine političkog kotara Volosko, i jednoga za gradove istoga kotara. U budućoj sjednici izvijestiti će spomenuti odbor o tom izboru, u kojem će počinio politički poglavar neznatnu formalnu pogriješku, što nije potpisao izbornih lista. Ovo vričdi za izbor dvojice zastupnika izvanjskih občina. Razloga za

uništenje ovog izbora neima nikakva, ali iznenaditi neće nikoga eventualni predlog odnosnog odbora, da se taj izbor uništi. Od većine istarskoga sabora može se i to očekivati. S druge strane dvojimo da će ta većina imati toliko odvažnosti da će bi uništila i treći mandat u tom kotaru t. j. onaj dra. Stangera, koji obnaša — kako je poznato — čast zemaljskog podkapetana. Tu čast podjeljuje pako svietla kruna, proli kojoj neimaju ni inače odlučni Talijani toliko odvažnosti, da bi njoj lijeli prkositi.

Gorički sabor radi vrlo marljivo. Tamo imadu sada Slovenci vezane ruke, jer su pociepani u dvije stranke te nemogu proti Talijanom ništa. Talijani izkorišćuju dakako taj svoj položaj, jer se neboje Slovenaca. U sjednici od subote bijaše odobren izbor zastupnika dr. Treo-ta, pristase slovenske napredne stranke, kojeg izbor bijaše za posljednjeg saborskog zasjedanja uništen radi toga, što da nije još tada imao dr. Treo izbornog prava u Goričkoj.

U sjednici dalmatinskog sabora od dne 28. o. m. j. razpravljalo se o izboru zastupnika. Klaića (za gradove) i zastupnika grofa Caboge (trgovacka komora u Dubrovniku). Proti jednom i drugom izboru govorili su složno takozvani Srbi i Talijani, dokazujući nezakonitost izbora. Oba izbora bijahu odobrena. Zastupnik Biankini stavio je interpelaciju, da se olakša djakom iz Dalmacije, polazak hrvatskog sveučilišta u Zagrebu. Prodan stavi predlog, da se promjeni zemaljski pravilnik u tom smislu, da polažu zastupnici svečano obećanje hrvatskomu kralju. Končno upitali su zastupnici vladu hoće li već jednom na put stati talijanskim izgređnikom u gradu Zadru, gdje napadaju i iste zastupnike naroda.

Zemaljski sabor susjedne Kranjske bijaše naredbom ministarstva, koju potpisao svi ministri, usljed poznatih sablaznijih prizora, zaključen. Sada vode glasila obiju slovenskih stranaka žestoku borbu o tom tko li je prouzročio sablazni u saboru i dosljedno zaključenje sabora i koji li je iz te sramotne borbe izašao pobjediteljem a tko pobjeđenjem. Nami se neće uplitati u domaće razmirice naše slovenske braće u Kranjskoj, ali držimo ipak, da možemo kazati toliko bez zamjere na nijednu stranu, da je iz te sramotne borbe izašao pobjediteljem oholi i drzoviti Niemac, a pobjeđenim dobri i pošteni slovenski narod.

Česki sabor razpravlja ovaj par o novom nametu na pivo. Vladi nije jošte zapodjela dogovore između Čeha i Niemca radi rješanja jezikovnog pitanja.

Galički sabor prihvatio je u zadnjoj sjednici jednomjesečni proračunski provizorij.

U tirolskom saboru stavio je talijanski zastupnik dr. Brugnara predlog, da se izabere posebni odbor od 13 članova, koji će imati, da izradi u roku od osam dana predlog za uređenje pitanja autonomije južnog Tirola. Niemci su pristali na taj predlog naglasiv, da se pri tom neima dirati u jedinstvo pokrajine i da se mora zaštititi Niemce u južnom Tirolu.

Dolno-austrijski sabor radi također marljivo; financijski odbor razpravio je naime već zemaljski proračun, te će o njemu sutra započeti razprava u saboru.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

## Franina i Jurina.



Fr. Ca bi reć, da poreska gospoda delaju sadašnjemu biskupu šerenadi, a pokojnemu Dobrili su na kljuki od vrat krepane mački obešali?

Jur. Ja, zać pokojni Dobrila je bia naš domaći biskup, ki ni puha va gospodski rog i ki bi bia da za siromaha i stomanju.

Fr. Sada kapin, zać su ga proganjala ona gospoda, ka današnjemu muzikaju.

Fr. Zašto pofulin toliko mrzi na Vabrežani?

Jur. Ać mu nete na vrgun, mu nete nositi jaja, pilići, kokoši, kako je bia običaj od mista u Kaldiru.

Fr. Moo, ma Vabrežani su blizu mora, i su se li, li, ništo ranije ustali nego Kandirci. Čuj to kako znade pofulin hiniti. Jednu festu u crkvi kandirskoj poteškalo se mamicu; konfusion velika, brzo babe mokrima facoli, skoći i pofulin, jer blagoslovi i — čudo nebesko valje na bolje — ju pošalje doma, pak se obrati puku govoreć: vidite braće mila, mamicu hubice, treba pomazati uljem stumih, staninom trabuk da brže ozdravi, domislite se do moje mamicu. Lulavi kaldirci slepeo verovali, te od podne postali ki ulja ki staninu, toliko da su pofulinke bilili pol lita, a brižni Kaldirci ali bez večeri spat, ali rđadi i fazol bez obile. Tako su ti šegaviti moderni reformatori.

Jur. Takove himbe mi zavemo: cigani, cigani ne formaisteri.

## Pogled po Primorju.

### Puljsko-rovinski kotar:

Vatra u Šikićima. U noći od nedjelje na ponedjeljak porodila se je vatra u staji posjednika Kalkića u Šikićima. Sa stajom da je izgorilo do 60 pari peradi.

Mjesto tajnika-blagajnika u Sanvicićima. Obćinski načelnik u Sanvicićima gosp. Doblavovich priobčuje u talijanskim novinah razpis natječaja na mjesto tajnika-blagajnika za svoju občinu. U natječaju zahtjeva se od molitelja osim službenih sposobnostih, podpuno poznavanje talijanskoga jezika i razumjevanje slavskoga jezika. Plaće imati će tajnik-blagajnik 1100 kruna godišnjih; molbe valja odposlati do dne 6. julyja obć. glavarstvu u Sanvicićima; službu će morati da nastupi novi tajnik već 1. augusta o. g.; jamčevine valja da položi K 400. Sior Domenico! Vaš tajnik ne treba dakle, da znade jezik ogromne većine obćinara, t. j. jezik hrvatski? Imate pravo, kad se pustiti siromah za nos peļjati.

### Porečki kotar:

Čisto talijanska krv u Kmetih. Talijanaši bujskoga i piranskoga sudbenoga kotara pomješali su tako priprosti razum naših seljaka u selu Kmeti — občina Humak — da sirote već neznaju jesu li ptica ili riba.

Najprije stvorise iz njihovog čisto hrvatskog sela Kmeti „Meti“, pak ih stadoše loviti u talijansku mrežu, ustrojise im tamo podružnicu „Lege“, koja je priredjivala plesove, te im konačno obećase sagraditi talijansku školu. Nesretna braća Marko i Mate Šajin podarili su zemljište za „Leginu“ školu. Oni siromasi pružaju boji konop, da im vieša njihovu djecu! Na zadnjoj skupštini bijahu izabrani u odbor rečene podružnice ovi Talijani: Juršević Antun, Šajin Mate i Romić Ivan. Ubogi ljudi kako se sami predajete neprijatelju vezanih ruku na milost i nemilost!

Labinci kod Vižinade, dne 26. julyja 1902. Na dan sv. Ivana, zaštitnika naše crkve, držimo veliku svečanost. Orom prilikom propovjedao nam je prošle godine u talijanskom jeziku za prvi put neki kanonik iz Tirola. Ove godine ope-tovao je istu komediju drugi talijanski komedijar, i to onaj svećenik porečkopuljske biskupije, komu Duh sveti govori neka ne propovjeda hrvatski narodu hrvatskomu! Tako se događja, na našu najveću žalost i na propast Isusove sv. vjere, hrvatskomu narodu u crkvi porečkopuljske biskupije za vladanje presv. biskupa Flappa! Tačiteljem našega naroda je sve dopušćeno — onaj: Nihil inoventur ima svoju moć samo za naše svećenike. Bog i pravica označiti će... dan obrućana! Pritužbe nam nisu prošle godine koristile — tako nebi ni ove. Dopustite, g. uredniče, da se barem javnosti pritužimo putem dične N. S.\*

P. S. Biskup Flapp propovjedaao je u našoj crkvi hrvatski svaki put prigodom sv. berme. Ako njegovi svećenici protivno rade — nije bez njegove dozvole! Tako računamo mi obćini i neuki kopaći.

Željeznica Poreč-Kanfanar. Zemaljski odbor u Poreču priobčio je c. k. ministarstvu željeznica, da je pripravan pitati od zemaljskoga sabora punomoć a da uzmogne predjučiti potrebitu svotu novca za podrobne nacрте za novu željezničku prugu od Poreča do Kanfanara — pod uvjetom, da će biti taj novac od ministarstva povraćen zemaljskoj zakladi. Ujedno je upitao isto ministarstvo, da li je ono voljno dati izraditi rečene podrobne nacрте tehničkim činovnikom, zaposlenim na željezničkoj pruzi Trst-Buje.

### Koparski kotar:

Poziv na redovitu skupštinu podružnice sv. Cirila i Metoda za Draguč Grimalda — u Grimaldi, koja će se održavati dne 6. julyja u 2 sata poslie podne sa obćinim redom.

Pozivaju se svi rodoljubi, da toga dana dodju na Grimaldu u što većem broju. Neće li biti liepo vrijeme, to će se prenesti na buduću nedjelju t. j. na 13. julyja. — Nadamo se, da će nas posjetiti i gg. tamburaši iz kojeg bližnjeg kraja, da na vrhuncu Grimalde prirade zabavu. — Grimalda 29. lipnja 1902. Za odbor: Andre Mikisa.

Čičarija, dne 27. julyja 1902.: Dne 4. julya, na predvećer slavenskih apostola, paliti će, ako Bog daće liepo vrijeme, kresove sliedeća sela u Čičariji: Rakitović na Kavčicah, Brest i Dane na Zbevnici, Vodice na Zabniku, Slum na kruzgu nad postajom Buzel, Račjavas na Orljaku, Lanišće nad selom samim i Bergudac na Planiku. Želimo našim kresovima jednaki ozdrava na brežuljčima i gorama Istre. Dan 5. julya bit će narodni blagdan sa crkvenim slavljem!

### Gorička.

Imenovanje i premještanje. C. kr. namjestnik u Trstu imenovao je c. kr. kotarskim komesarom g. grofa Liabordo Mels-Gallorredo, c. kr. namj. perovodu kod kot. poglavarstva u Gradški. — Predsjedništvo prizivnog suda u Trstu imeno-

valo je dnevničare Iv. Schwellera i Mihovila Rejera c. kr. kancelisti, prvoga u Tolminu, drugoga u Cirknom; premjestilo je iz Kropa u Tolmin kancelistu g. Iv. Zorli-a.

## Razne vijesti.

† Dr. Leonardo Tomaseo. Dne 23. pr. mj. preminuo je u Spljetu u najljepših godinah tamošnji hrvatski rodoljub i odvjetnik dr. Leonardo Tomaseo, koji je bio članom odbora hrvatskog polit. društva, predsjednikom ili odbornikom raznih drugih narodnih društava.

Viečni mu pokoj!

„Hrvatski narod“, list za puk, koji izlazi u Zagrebu, donio je u svojem zadnjem broju, prošlog junija sljedeću vijest, koju i uprava „Naše Sloge“ podpisuje. Evo je: „Evo nas na izmaku pol godine, ali većina predbrojnika nije još udovoljila svojoj dužnosti. Imade pače i takovih, koji također za prijašnje godine duguju, ne mareć za naše opomene. Što bi bilo, kad bismo i mi imali manje obzira, te predali te nemarnike sudu, da plate zaostatke i još veće troškove? Na to nas nuka ju i sami susjedi onih nemarnih dužnika, koje oni bolje poznaju od nas. Mi se nikomu ne narivavamo, te šaljem list samo onomu, koj nas zato umoli. Već smo više puta kazali, pa to i sada optujemo, da se moraju predplatnici pridružiti na to, da unaprijed plate, a tko ne plati, da mu se ne šalju novine, pa molio on nas sto puta, da mu ih šaljemo, i obećao on još toliko da će platiti. Do toga mora doći, da ne trpe marni predplatnici za nemarne.“

Važan pokušaj. U tršćanskih listovih čitamo obširno izvješće o pokusnom putovanju englezkog parobroda „Conch“ iz Rieke u Trst. Mjesto kamenim ugljem palio je parobrod u kotlovih sa ostatci petroleja, t. j. onimi odpadci, koji ostanu kad se rafinira petrolej u tvornicah. Tomu pokusu prisustvovali su mjernici, strojari, kapetani, pomorski vieštaci i predstojnici pomorskih oblasti. Za tog pokusa izpostavilo se, da su ti odpadci bolje gorivo nego li ugljen, a što je osobito važno, da to gorivo nepravi dima, ni onog smrada, što ga dim proizvode.

Za poboljšanje učiteljskih plaća u Dalmaciji. Primiti smo od središnjeg odbora „Saveza dalmatinskih učitelja“ iz Splita osnovu za poboljšanje učiteljskih plaća, koju je savez podnio dalmatinskom saboru. U popratnici se kaže, da pučko i građansko učiteljstvo ne traži od sabora ništa drugo, nego ono, što mu zakon i čovjekoljublje zajamčuju; ono traži stalno i dotično uređenje plaće prema današnjim društvenim životnim zahtjevima, a povisak, što bi tim nastao, ma bio odkle namiren, ne će biti na teret nego na korist i naroda i domovine. Svi napori za narodni boljak temelje se na nastojanju za njegovu prosvjetu, a mar za prosvjetom najsigurniji je jamac bolje budućnosti naroda. Rad i svako nastojanje u tom smjeru mora da se ostvaruje, ali ne samo propisima, nego i materijalnim osiguranjem onih, koji propise moraju da vrše. S toga je skrajnje vrijeme, da se udovolji pravednom zahtjevu dalmatinskog učiteljstva. Za tim je priložena osnovu za poboljšanje učiteljskih plaća, koja sadrži 11 članaka, i naznaka izvora, odkuda da se pokrije potrošak sa povisjenjem učiteljskih plaća. — Nastojati ćemo prigodom pribićiti cilu spomenicu dalmatinskih učitelja.

Nova tiskarna u Ljubljani. Poznati slovenski rodoljub g. Dragutin Hribur otvorili će dne 1. augusta o. g. u bijeloj Ljubljani veliku novu tiskarnu. Nekoji listovi pišu, da će se u novoj tiskarni tiskati tri nova slovenska lista i to jedan beletristični, jedan šaljivi i jedan politički.

Hrvatsko parobrodarsko društvo. Iz Senja pišu nam 26. o. mj.: Na sa-

stanku osnivača novog parobrodarskog društva za hrvatsko Primorje, obdržavanom u Senju dne 14. junija o. g., zaključeno je između ostalog: I. Društvo imade se zvali „Hrvatsko parobrodarsko dioničko društvo“, a sielo mu u gradu Senju. II. Temeljna glavnica ustanovljuje se predbježno na 300.000 kruna t. j. 3000 dionica po 100 kruna. III. Usljed odlučeno proširenja prvobitne osnove produžuje se rok upisivanja dionica do 20. julija o. g. Dionice upisuju se kod dosadanih povjerenika, eventualno kod privremenog predsjednika gosp. Lovre Pavelića u Gospiću, ili podpredsjednika gosp. Martina Kosine u Senju. Primjećuje se, da je već do dana sastanka bilo upisano 2136 dionica. IV. Glede saziva glavne skupštine izdati će se poseban poziv.

Spor između ribara na Rieci. Riečki „Novi List“ piše, kako ima već nekoliko vremena, da se je sukob između nekih ribara iz Primorja i nekih ribara te prodavaoca riba na Rieci veoma zaostrio, tako, da je u zadnje vrijeme došlo do tučnjave i do svakakovih inada i prkosa. Posljedica toga bijaše, da se na Rieci vidjelo manje ribe i da ju se je skuplje plaćalo. Uzroci su u ovome: Neki riečki trgovci ribama ne vide dobrim okom, ako naši primorski ribari sa svojom friškom, onaj čas uhvaćenom ribom, dolaze na riečki trg. Kupac naravno hrli odmah k ovima i prodavaoci riba nalaze, da im ribari, prodavajući iz prve krke svoju ribu, čine veliku konkurenciju. Radi toga ribari, a još više prodavaoci riba sa trga, najvoljeli bi, kad primorski ribari ne bi mogli ni dolaziti na Rieku; ili, ako dođu, da tu ribu samo i izključivo njima u zakup prepuste i da oni budu neobhodni posrednici između ribara i potrošnika, a po tom jedini gospodari ribjega trga na Rieci. Primorski ribari pak ne će ništa da na to pristanu; i oni hoće, da prodaju svoju ribu, jer se nadaju, da će tako moći skuplje prodavati. Od tada sukobi, prosipanje ribe, tjeranja, bacanja klupa i svi oni inadi, koji su na ribjem trgu vrlo učestali. — U sjednici gradskog zastupstva određeno je, da se spor sa prodavacima riba preda odboru, sastojećem od šest gradskih zastupnika i dva gradjanina, da prouči i predloži.

Koliko stoji kardinalski klobuk? U konzistoriju od 9. o. mj. dobili su, kako je poznato, crvene klobuke stožernici Skrbenski, Puzyna i Martinelli. Troškovi, što su skupčani s preuzećem ovog visokog svećeničkog dostojanstva, bili su predjašnjih godina znatno veći. Nema tomu dugo, što su ti troškovi iz nova uređeni. Račun, koji se danas novo imenovanomu kardinalu predaje, pokazuje ove brojke: propagandi fidei 3225 lira za kardinalski šešir, tajniku svetog zbora 268.75 lira, ceremonijarom, koji su kod svečanosti, 1075 lira, ceremonijarom, koji nisu kod svečanosti, 430 lira, kapelanom-pjevavcem 922.50 lira, crkvenjakom konzistorija 268.75 lira, hostijarom 141 liru itd., svega 7213.18 lira. No to još nije sve. Papinski dvorski činovnici dobivaju na dan konzistorija lire 3691.49 od kojih zapada 2987 lira tajne komornike. Ovim svotami nadodaju kardinali, kojim se crvena kapica donese u njihove rezidencije, još 3721.64 lire za tajne komornike, kojim je ova misija povjerenja. Povrh tog koliko još svakog novog stožernika stoji drugačieno odijelo, uređenje njegove kuće, stuzinčad itd.!

Niemel u Austriji nenapreduju brojno. Po zadnjem popisu pučanstva njemački je živalj u Austriji nazadovao za 0.25 po sto od čitavog pučanstva. Po popisu 1890 bilo ga 36.65, a 1900 spali na 35.80 po sto. Najviše gine njemstvo u Galiciji; od 1880 nazadovali su za 113.000 duša. Kroz zadnji decenij u Slezkoy izgubiše za 3 postotka, a u Moravskoj za 1.5. Dočim u potonjoj Poljski živalj narasao od 5000 na 15.000 duša. Obratno biva u Štajerskoj i Koruskoj. Dok 1880 na Šta-

jerskoj bio 68, a u Koruskoj 71 po sto Niemača, 1900 postolak promienio se: u Štajerskoj 60 u Koruskoj 75 po sto, a Slovenci spali u Štajerskoj od 32 na 31 za 1 po sto, a u Koruskoj od 29 na 25 za 4 po sto. Najgore je puk-u Bukovini; u njoj je njemačka narodnost poskočila za celihih 25000 duša u zamazanim židovskim kaftanima. U Dolnoj-Austriji 1890 bilo Čeha 94.000, dočim 1900 taj broj poskočio na 135000. Nu još ovoliko u samom Beču moralo bi ih biti. Znak, da niemački živalj kao takav nije niti poskočio niti spao; već kako u kojoj pokrajini: broj renegata ili se umanjio ili je poskočio. Pa ipak uzevi u obzir čitavo pučanstvo Austrije, uz sav aparat službeni i neslužbeni što ga gospodujući niemački narod ima, ovaj isto propada. A kad bi svi Slaveni progledali, i kad bi se popis pošteno, nepristrano i pravedno, ne po „jeziku obćenja“ već po „materinskom jeziku“ vodio, njemačka narodnost u Austriji ne bi brojila nit 20 po sto čitava pučanstva.

Novi hrvatski list. U Sisku je dosle izlazio mali list „Sisački Vjestnik“. Taj se sada povećao i zove se „Sisački Glas“, pa izlazi kao nov list. Vlastnik i urednik mu je gosp. Antun Vukinović. List stoji na opozicionálnom i antisemitskom stanovištu; izlazi svake druge nedjelje, a predplata mu je na godinu 4 kruna.

Najskuplja smotku na svietu — može kazati neki poslužnik varšavske banke, koji je nesao u carsku banku svotu od 68.000 kruna. Puteu mu se približi nepoznati gospodin, fino obučen i zamoli ga da mu pokaže put do carske banke, gdje je imao dići veliku svotu novaca. Sluga nemisli na zlo, odgovori mu, da baš tamo polazi i on, pak da će zajedno činiti put. Neznamac zahvali na uljudnosti i za zahvalu mu ponudi jednu smotku. Sluga ju zapali, ali malo zatim pograbi ga tvrdi san i pađe u naručaj pratioca. Kad se nesretnik probudio, ne nadje više moćnje sa 68 hiljada kruna. Nije li ona smotka najskuplja na svietu?

### Odlazak vlakova iz Pule.

5:20 prije podne osobni za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

2— po podn. osobni za Rovinj, Divaču, 6:15 „ „ brzi za Trst, Divaču, Rieku, Beč.

### Dolazak vlakova u Pulu.

8:25 prije podne iz Cerovlja.

1— po podne osobni iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rovinja, Rieke, Beča.

9:16 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.

11:10 po podne, brzi iz Trsta, Hrpelja, Divače, Rieke, Beča.

# Marko Zović

**krojački majstor**  
u Pazinu (u kv. gdje se nalazi lje-karna k sv. Cirila i Metoda)

preporuča se p. n. občinstvu, posebice pako veleč. gosp. svećenicima, učiteljima itd., za naručbu svakovrsne obuće u najfinijoj ili najprostijoj tkanini. Odiela imade također golovih u zalihii koli za odrasle toli za djecu, zatim haveloke itd. Ciena raznih odijela i haveloka jest prama vrsti od 5 do 20 forinti. Drži oblatu zalihii raznih tkanina za odijela na meter, osobito onih iz Jägerdorfa; prima naručbe za odijela po mjeri, koje izvršuje u najkraće vrijeme uz osobit pažnju bez bojazni utaknice.

## Tvornica pokućstva

dvorskog dobavljača

# IGNAGIJ KRON

Trst - Beč.

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.

Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:

ilustrovane popise, originalne nacрте osnova, pregled sobnih namještaja.

Najveća solidnost, elegantnost i jeftina ciena.

Prvo slovensko skladište pokućstva

## Antona Černigoj

Trst

Via di Piazza vecchia 1, u kući Marezi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu-Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća.

Jer je pokućstvo iz prve ruke.

Tafta za turite od L. LUSER-A. Najbolji i priznati liek za kurje oči žuljevitost itd. Glavno skladište: Ljekarna E. Schwenk, Beč-Meidling po novč. Luser K 1-20 Dobiva se u svim Ljekarnama.

U Trstu: J. Štravre, K. Ravani, Leitner, A. Prokmar, U Gorici: Cristofolini, Pustolun, O. Pali, A. Walsorhan, F. Gubrovec.

## Rodoljubi!

Kupujte samo Cirilo-Metodijske žigice!

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako veleč. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice svoj krojački posao na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli, u prvom katu.

U zalihii imade na izbor raznovrsne najmodernije tkanine za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.

**Anton Klement, krojački majstor.**

Broj  
Oglasi, priplo  
kajaj i zatona  
bitnog cijenik  
ovci za predbroj  
lajo se napretni  
nem post. izredn  
u administracijo  
od naručbe, val  
čičit. ime; svizi  
postu predp  
ko list na vrie  
kla to javi od  
vorenom pisan  
e plaća postojna  
napise: Rehi  
ekvopog, računa  
Telom tiskar  
Od  
Sjetite  
Prijetelje  
polimo, da  
ana sv.  
Promašue d  
mini nezna  
ibelj raznar  
vezasitnih s  
Po naše  
emožemo  
proslaviti bl  
dola nego  
odielimo  
niji.  
Rodoljub  
e na blag  
puštene h  
stre!  
Ti  
Narodnoš  
eseletja u  
da se pribli  
ško da de ik  
dok nezavi  
lo o brati  
obodi, a  
sljački zna  
pnošti i do  
U Tirola  
gih austrij  
nih medju s  
li. Jednim i  
nopravnost.  
Tirol je r  
ponjesto po  
jevneri ili  
janski Tirol  
antian.  
P O  
jestaj tajni  
na glavnoj  
Metoda  
No najbol  
prie naše d  
sko vinšt  
om redu z  
napredak  
i u koji o  
p, što će V  
nata rubrik  
oda za Iste  
osi kadšto  
o već kada.  
se takme,  
osa: a u to  
je se drže  
či. Ali sva  
godarnost, ide  
godimice, oh  
pvi. Te novin  
ko pravo“,  
Narodni li